

Miklóssi Szabó István

SZENT FELHÁBORODÁS

1 986 tavaszán, amikor az új elnöki rendelet tücskök, krumplibogarak, szöcskék összeszedését, tűz általi haladéktalan elpusztítását írta elő, Tatár Sámuel a katedráján fellökött egy pohár vizet.

Ha volt is addig némi neszezés az osztályban (főként vakaródzás, amit a műanyagból készített egyenruhák ugyancsak elősegítettek ezen a meleg, tehát testet pálló napon), azonnal megszűnt, harmincnégy diák nézte, ahogy a víz lecsorog a nagy barna asztalon, végigszalad a pakurával felmosott, ezért vízhatlan padlón, és az első pad deszkájába ütközik; hallani vélték a csapódás hangját is.

Tatár Sámuel meghökkent. Pillanatig a kezére nézett, mintha rosszallná annak káros mozdulatát, káros, mert lejáratja tulajdonosát harmincnégy emberpalánta előtt, aztán az első padban ülő Csengére tekintett, aki ugrott is tüstént, hogy a csontszáraz szivaccsal eltüntesse eme hallatlan kilengés minden nyomát, aztán kérés-kérdés nélkül az iskola végéjébe siessen, hogy teletöltse, majd a katedra bal sarkára helyezze a gyöngyöző falú poharat, ügyelve a pontos szimmetriára a napló, a nádpálca és az egymásra rakott könyvhalmoz között.

Amit nem tudtak a diákok, hogy tanítójuk édesanyja alig négy napja hunyt el. Tatár Sámuel gyászát megosztani senkivel sem akarta, s mivel a temetés hétvégére esett, kora reggel elutazott szülőfalujába, beszélt a katolikus pappal a szertartás rövidségét illetően, a sírásókkal a gödör pontos mélységét illetően, az asztalossal a koporsót illetően – és itt meghökkent. Kiderült, anyja már régről a szénás csűr egyik sarkába rejtette a lakkozott, diófa koporsót, csinos faragások díszítették, angyalok, kereszték, harsonák, kelyhek, gyertyatartók, bennük gyertyával, mi több, a koporsó hat sarkán hat gyertyának való lyuk volt, középen egy a hetediknek, a bolond is láthatta, hogy keresztet formálnak. Miként az ápolónő szerepét betöltő szomszédasszony szavaiból kiderült, egyetlen gyermekének, a tanítónak szigorúan meghagyta, földi maradványait ebben a koporsóban földeljük el, s még a temetés éjszakáján ássa ki a fia, szúrjon hegyes karót mellkasába, haladjon az át a rezzenéstelen szíven, majd vágja le a fejét, amint az egykor szokásos volt a babonás népek körében.

Csakhogy Tatár Sámuel nem volt babonás.

Pontosan tudta, ha nem tesz eleget anyja kérésének, az képes lesz a sírból is visszajárni, amíg nem teljesítik parancsát. Mert nem kérés volt ez, hanem parancs. Miként parancs volt minden, ami a karakán asszony szájából elhangzott, legyen az felettébb ritka szerelmi sóhaj, pohár víz utáni vágyakozás, karlendítés útmutatásként tárgyak, tennivalók felé, legyen bármi, az parancs volt, s mint ilyen, megszeghetetlen, azonnal teljesítendő.

Éjfél előtt egy órával, amikor a faluban mindenki, még a kutyák is, az igazak álmát aludta, az engedelmes fiú vette a kapát, ásót, a kihegyezett karót, s bár nem volt vallásos, egy ezüst keresztet is, meglocsolva némi szenteltvízzel, héjazott fokhagymát sülyesztett zsebébe, majd a temető felé indult.

Olybá tűnt, órákig gyalogolt az apjától elkobzott földek mellett, mire megérkezett a temetőbe, melynek egykoron két angyal védte a bejáratát, most hatalmas, betonból készült síremlék állt kapu gyanánt, s a betonon lévő fekete márványtáblán fehér betűk hirdették, kik haltak a rendszerért, melyben minden embernek tücskök, krumplibogarak, szöcskék összeszedésével és haladéktalan elpusztításával kellett foglalkoznia, a patkány- és egérfogást a tavalyi rendelet írta elő, a tetemeket a temető melletti réten égették el, szabályos négyszögben állt fel a lakosság, lelkes indulókat intonáltak a megafonok, ahogy benzinnel öntötték le a meglehetősen kis halmokat, és gyűjtötták meg, mi tagadás, a sült hús illatának hatására sokak szájában összefutott a nyál, mert már-már az elfeledett disznóölések perzselős-jószagára emlékeztetett az összejövetel, csakhogy itt a patkányok, egerek hekatombáit áldozták a rendszernek, nem ökröket, mint több ezer évvel ezelőtt a görögök, akkor volt étel, na most alig akad puliszka, málé, dara, fekete kenyér, a fekete vágást börtönnel büntetik, több disznóért, mangalicáért, nyúlért, ökörrért akár halál is járhat, ugyebár a népellenesség.

Tatár Sámuel elhaladt tehát az emlékmű alatt, amely pontosan annyi betontéglából készült, ahány ember lelte halálát a második nagy világégésben, hozzászámolva a rendszer vezetőit, és a félnótás kölyköt is, aki ruhája alá kötözve hordta ki a rendszer egykor tiltott lapjait, „itt az elvtársak legújabb üzenete, csak öt forint”, súgta, és akinek esze volt, nem sajnálta az öt forintot, pedig öt forintért akkoriban fél zsák lisztet vásárolt az ember, vették a legújabb üzenetet, és tudták, hamarosan

jön az új világ, amely nem lesz kevesebb és több, mint a jelenlegi, és az öt forinttal előre adóztak megélhetésükért, életben maradásukért, szerencsére az elvtársak üzenete ritkás volt (de mindig egyforma), kikerült az az öt forint, melléje ráadásnak egy fogak közt gondosan átszűrte, ezért ártalmatlan káromkodás, és a lapokat gondosan eltették, el a jelenlegi rendszer kopói elől, hogy felmutathassák a következő rendszer kopóinak, többet ért az bármilyen párttagsági igazolványnál, a háború után valóságos biztosítási kötvényekké változtak, s mint ilyeneknek, áruk az égbe szökött, minél régebbiek voltak a lapok, annál nagyobb volt az értékük. A félnótás kölyökkel, akinek tisztességes neve Bornemissza István volt, már a harmincat is betöltötte, de hétévesként beszélt, vihorászott, sírt és nevetgélt és beszélt, és főként hitt, mondom, a félnótás kölyökkel eltévedt puszkagolyó végzett, ő volt a második világégés utolsó áldozata a faluban, akit éppenséggel az új rendszer első kopója lőtt le, mert három nap után jött ki a borospincéből, és apró kis törpéket látott, akik utána szaladgáltak, lábába haraptak, felmásztak testén, a fülét, arcát harapdálták, és az első kopó csontig hatoló réműlettel kapkodott a ruhásszekrény mögé rejtett pisztolya után, nyolc lövést eresztett meg, de a törpök nem tűntek el, ám a kilencedik, egyben utolsó lövés utat magának az ablakon át, fültövön találta Bornemissza Istvánt, aki szép magyar nevével együtt úgy zuhant a halálba, hogy még koponyáját sem kellett levágni, mert szétloccsant az agya. Minden rendszer halállal kezdődik és halállal ér véget, sóhajtottak a Központban az illetékesek, és a rendszer első kopóját, akkor már komisszárt, néhány hetes kórházi kezelésre kényszerítették, manapság elvonónak mondjuk az ilyesmit, legalább akkora sikere van, mint – egykoron.

Tatár Sámuel módszeresen rakta félre anyja sírjáról a virágokat. Szép kis halom kerekedett, a kölyök halmára bezzeg senki sem tett virágot, még a komisszár sem, mert éppen újabb rémekkel hadakozott, bogarakkal, melyek a bőre alatt mászkáltak, denevéreket látott a falon, patkányokat, egereket, egész folyam volt belőlük a falon, padlón, ablakon, és sírt és jajgatott a komisszár, és jajgatását nem fedték el az erős nyugtató injekciók sem; szép kis halom kerekedett, és a tanító ázni kezdett, a sír jobb oldalán a virágok, a bal oldalán a sárgás, agyagos, laza föld, és Tatár Sámuel pillanatig sem kételkedett abban a badarságban, amit tett, hogyan is kételkedhetett volna, egyrészt az anyai

parancs, másrészt híre volt, hogy a Géniusz havonta lecseréli a véré, nosferatu, mondták róla az emberek, és keresztet vetettek, és fokhagymát ettek, és nagy volt a kereslete az ezüstnek, keresztet készítettek belőle, nosferatu, morzsolta a tanító a fogai között, ahogy egyre mélyebbre ásott, aztán koppant a koporsón a kifényesedett ásó. Természetesen telehold volt, leginkább ilyenkor járkal nosferatu, bár veszélyes ez számára, mert ekkor jönnek elő a vérfarkasok is, néha hallani összecsapásukat a távolból, a kutyák is szűkölve vonulnak lakukba, de nem ritkán a házba is bekérezkednek, mint a legnagyobb hidegben, mert a legnagyobb hidegben beengedik a kutyát a házba, ezt az intézkedést egészen ritkán szegik meg, tessék-lássék kell tenni a fagy ellen, amely akkora, hogy el kell halasztani a temetéseket, de jól megvan a halott a ravatalozóban, elég megpattintani az ablakot, aztán amikor felenged a talaj, nem ritkán tíz-tizenöt hullát is temetnek, halottak, akik holtukban megbeszéltek ügyes-bajos dolgaikat, a régi vitákat lezárták, elfeledték az örökölt, de nem létező sámlit, a kölcsön adott, de vissza nem kapott ást, fűrészt, megbeszéltek a régi szerelmeket, féltékenységeket, tudták, ki kinek a gyermeke, mert volt a faluban félrebaszás éppen elég, de most megbeszéltek és megbocsátottak, ezért olyan tiszta fényben ragyogtak, amit a szentek is megirigyelhetek volna, mert egyrészt a szentnek ott a folyamatos bűnbeesés, és ettől aligha szabadul, ez alól csak Isten oldozhatja fel, de mikor a halottak egymásnak megbocsátanak, ott nem apellál sem ember, sem szent, sem maga az Isten, hát ezért volt ez közösségi sirató, megkönnyebbülés, nagy tort ül a falu egész lakossága, az ekkor megszerzett nyugalom hónapokig eltart, kedvesebbek az emberek a szövetkezeti italos boltban, így hívják már a kocsmát, fene abba, aki kitalálta, kedvesebbek a földeken, ahol tulajdon földjeiket dolgozzák meg, amely már nem a földjük, a termésből is alig, de a közösségi sirató miatt elbírják ezt, igaz, a szövetkezeti elnököt is sűrűn kell cserélni, s ha kérdezik a komisszárok, hogy a francba, az anyátok picsájába, hát már megint hová tűnt a szövetkezeti elnök, csak a vállukat vonogatják, nosferatu, mondják, és köpnek egyet át a bal váll felett, nincs annál hatásosabb módja a nosferatu elleni védekezésnek, és a komisszárok nyelnek egyet, és sorshúzással döntenek el, ki legyen a következő elnök, akit majd ismét elvisz nosferatu, tavaly is a patakban kapták meg az egyik holttestét, a nyakán két szabályos lyukkal, ahogy illik az minden rendes nosferatu és áldozata esetében,

azt már nem írták be a jelentésbe, hogy minden egyes csontját apránként törték szét.

Tatár Sámuel letisztította a koporsót. Meglazította a csavarokat. Leemelte a fedelet. Óvatosan kitolta a gödörből. Ott állt, lába között az anyja holtteste. A szemfedő szépen megmunkált, vagy tíz évet is horgolhatta, hímezhetette, varrhatta az asszony, mindenki szeme láttára, mindenki tudtára, mindenki gyászára. Mondhatni: tíz éven át gyászoltatta magát az egykori nagyságos, méltóságos asszony, miért ne tehetne volna meg, valamikor vagy negyven hektár földjük volt, talán több is, kúriában laktak, nekik dolgozott a fél falu, a negyven hektárból legalább harminc hektár jövedelmét kártyázta el a hites, bajszos férje, kijárt az neki a hagyomány szellemében, a többi tíz hektárból szépen gyarapodott a család, egy gyerekük született, aki most szétvetett lábakkal állt az anyja holtteste felett, és felemelte az alaposan kihegyezett karót, amely, ha gótikus regényben lennénk, megcsillant volna a telehold fényében, így nekünk csupán némi halvány derengésre futja, ami éppen elégséges a kísérteties hangulat megteremtéséhez.

Tatár Sámuel nem volt babonás.

Ezért nem értette, mi az a láthatatlan, megfoghatatlan, tolakodó erő, amely nem engedte teljesíteni jó fiúi kötelességét, nevezetesen mélyen anyja mellkasába döfni a derengő hegyű karót, de úgy, hogy lehetőleg a koporsóhoz szegezze világrahozóját, így teljesítve annak utolsó kívánságai egyikét. Állt, mint fasz a lakodalomban, és legalább annyira szerencsétlennek is érezte magát, ha már másnak sikerült lenyúlni a menyasszonyt. Legutóbb talán akkor kaparintotta meg ez az érzés, amikor bérnélkül nem jelent meg bérmaszüleje, ezért kénytelen volt úgy fogadni az olajjal való kenetet, hogy megkérte szomszédját: tegye már vállára a kezét, így vállalva érte felelősséget, akkor is, ha az életben többé soha nem látja. Bérmaszülejéről később kiderült, éppen a sokadik veszekedést folytatta a mások nemi szervéhez igen ragaszkodó feleségével, a vita olyannyira jól sikerült, amit már Isten előtt is véteknél bizonyult volna abbahagyni, főként, hogy egy bádogtányér röppályája hajszálnyira került el az asszony nyaki ütőerét, mielőtt kisuhan a nyitott konyhaablakon, és oldalba nem csapta Burkus kutyát, a lomha, hasznavehetetlen kuvaszt, aki a legtöbb esetben még az edényét sem nyalta tisztára, annyira lusta volt. Amikor a szent kenet a gyermek homlokára került, pillanatig sem érezte magát szentebbnek,

profánabbnak, ünnepeyesebbnek, nem töltötte el sem isteni harag, sem szent szelídség, annál inkább a szent felháborodás, mert zavarta az apjától kölcsönkapott posztókabát, amely ezen a hideg pünkösdi napon ugyan tartotta a meleget, de ezért különféle alattomos szúrásokkal hajtott be adót viselőjétől; mire hazaért a gyermek, kezében virággal, homlokán krizmával, lelkében a szent felháborodással, csizmáján az agyagos sárral, amit errefelé sokan szülőföldnek is csúfoltak, hóna alatt és a nyakán teljesen felzabálta a bőrt a posztó, hogy csaknem sírva dobta le a padlóra, és toporzékolat volna, ha nem érzi kissé megalázónak. Anyja néhány százast nyomott zsebébe, ezt a rokonok küldik, mondta, nem rendezünk ünnepi ebédet, mert apád ismét a fővárosi bordélyokban dorbézol, nem szégyenkezünk, jól van, mondta Tatár Sámuel, és leült megenni a kövér tyúk húsából készített levest, a felszínén úszó sárga zsírfoltok szentek glóriájához hasonlítottak, csak sokkal hasznosabbak voltak, hiszen gyomrot, testet tápláltak, a lélekről nem is szólva, nincs is miért, arra ott volt a bőrébe ivódott krizma.

Fogta a láthatatlan erő a remekbe készült, kihegyezett karót, és Tatár Sámuel elkeseredetten kapaszkodott a karóba, olyannyira, ami már a teste megemelésével járt. Olybá tűnt, mintha a hold derűs, már-már harmatos fényére tűzte volna a karót, s ahogy teltek a percek, úgy emelkedett Tatár Sámuel a levegőben, köszönhetően elsősorban kitűnő karizmainak, mert mióta gyerekkorában a mezőn kergették a parasztyermekek, akik most egyszerű, becsületes, általában alkoholista Földnélküli Jánosok, más néven gyári munkások, akiket azért kapott be a gyár, mert elvették a földjeiket, és addig azért voltak Földnélküli Jánosok, mert nem éltek meg a földjükből, ezt a talányt fejtsd meg te, olvasó, tehát amióta a mezőn kergették a gyermekek, mezőn, erdőn, és nem szüntek meg nyomában lihegni órákon át, miért is ne tették volna, akkoriban a madarak, mókusok, rókák és egerek csúzlizásán kívül nem sok szórakozás volt, ha elkapták, alaposan elagyabugyálták, mindig jó érzés nagyságos asszonyok gyermekeit verni, akik kúriákban élnek, kilóg az ezüstkanál a seggükből, akkor is, ha ezért apjuktól este véresen komoly ütlegelés várt rájuk, hát Tatár Sámuel szaladt, miként szaladt fekete bugyiban, fehér melegítőben az iskola foci pályáján, messze hagyta a többieket, és a futás, a testmozgás vérévé vált, egyetemi éve alatt sem hagyta abba, tanítása alatt sem, első, egyben az utolsó házassága is hozzásegítette a kellő edzéshez, és most egyre emelkedett

a hold derús fényében, és kitűnő erőnlétének köszönhetően meg sem kottyant neki a tornagyakorlat. Tíz-tizenöt méteres magasságban szép volt a kilátás, a hold nagyszerűen bevilágította a hegytetőt, ahol a temető volt, oldalában a falut, melynek nyugodt hortyogása idáig hallatszott, persze ez inkább Tatár Sámuel elméjében volt, mintsem a valóság göröngyös anyagában, és a tanító egészen elzékenyedett a pazar látványtól, a távolabb ezüstösen csillogó folyótól, a fenyő- és tölgyerdőtől, ahol rókát kergetett, meg is fogta, meg is telt bolhával, hogy az anyja legszívesebben lúgba mártotta volna, hadd marja le a bőrét is a haszontalan kölyöknek, látta a sok juhot a karámban, eszébe jutott, azzal riogatták a pásztorok, nehogy közékük menjen, mert az állatok gyermekeket esznek, attól lesz igazán értékes a tejük, a vörös tej, na az igen, az a legegészségesebb, a holtat is feltámasztaná, hogyhogy feltámasztaná, fel is támasztja, nosferatu, vetették a keresztet a pásztorok, és röhögtek a gyermek rémületén, aki ezért évekig nem mert juhot simogatni, és soha nem jutott eszébe, hogyan lehetne a halott szájába tejet tunkolni, miért is lenne nosferatu a halottból, de ami ennél is fontosabb, mit kezdene az élő az élőhalottal.

És Tatár Sámuel egyre feljebb kapaszkodott a levegőben. Hűvös szelek jártak, kissé borzongott a meleg pulóverben, de hidegvérrel, türelemmel várta a látomás végét, mert mi más lehet ez, józan ember nem jár levegőben, ha csak nincs néhány ezer, millió lóerő a fenéke alatt, vagy ejtóernyő, esetleg vitorlázó repülőgép, sárkányrepülő. Hol a fenében kerülhetett nadragulya a számba, töprengett, aztán ezt is feladta, csak lógott a kihegyezett karón, mint csali a horgász horgán, amikor egyszerre lobbant fel alatta a koporsófedő hét lyukában a rejtett láng, élesen megvilágították a sírt, a föld- és virághalmot, és Tatár Sámuel lassan ereszkedni kezdett, rövidesen ott állt ismét a gödörben, lába között az anyja holttestével, és a halott felült.

Nosferatu, szaladt át az engedelmes fiú elméjén, és ütötte volna a karót a halottba, de az makacsul kapaszkodott a levegőbe. Anyja ki sem szállt a koporsóból, ahogy az egy tisztességes nosferatuhoz illik, csak ültében többször is körbe mutatott, aztán egyszeriben lehanyatlott. A bolond is láthatta, nem kell ide ásó, kapa, kihegyezett karó, kereszt, ennek annyi, mint minden normális embernek, aki leteszi a lantot, amelyen lemuzsikálta az életét ilyen vagy olyan ügyességgel. És a kihegyezett fadarabot tartó kéz lehanyatlott, és edzés ide vagy oda,

Tatár Sámuel néhány percig alaposan fájlalta izmait, nem is beszélve izzadt, felhorzsolta tenyeréről, melyet az előbb reflexből a nadrágjába törült, és csak jólneveltsége, megacélozott akarata akadályozta meg a torkából kitörő jajkiáltást. A lobogó koporsófedő fényében tisztességgel a halott mellé helyezte a kihegyezett, csodatévő karót, mert hiába nem volt babonás, pontosan tudta, csodának volt tanúja, csodának, melyhez nem zárandokolnak az emberek, nem várnak megmagyarázhatatlan gyógyulást, amúgy is a csoda legunalmasabb tulajdonsága éppenséggel a megmagyarázhatatlansága, mert a magyarázat mindig újabb és újabb kérdéseket szül, míg a csoda csak csoda, a legtöbb esetben víz, netán szarlé, mint India egyik eldugott falvában az Anyaisten szobra, melynek kicsorduló vizét itták az emberek, árulták az emberek, bedörzsölték vele magukat az emberek, míg a Vatikán speciális küldöttsége ki nem derítette, nem más az a folyadék, mint a nem messze lévő emésztőakna tartalma, és hánytak az emberek, és vakaróztak, és a meggyógyultak ismét betegek lettek, de voltak, akik sátáninak kiáltották ki a Vatikánt, és tovább hittek, és ők voltak a legboldogabbak, mint az amerikai tévés prédikátoroknak ezer és ezer dollárokat küldő hívők, mert valljuk be, Istenhez pénzzel könnyebb eljutni, mint bűnbocsánattal, megtéréssel, de erre egész tudomány épül, olykor reformnak hívják, máskor vallási kábulatnak, és most Tatár Sámuel egyszerűen csak csodának nevezte, melyet még nem magyaráztak meg, és pontosan tudta, eljön az ideje mindennek, minden magyarázatnak, ezért lezárta a koporsót, megpróbálta kioltani a hét lángot, melyek keresztben megvilágították a csodálatos, misztikus rajzokat a fedélen, és mikor nem tudta eloltani, akkor egyszerűen dobálni kezdte a földet a ládára, és tovább égtek a lángok, a föld alól is világítottak, csak akkor tűntek el, amikor a virágokat is a sírhalomra helyezte, pontosan úgy, ahogy találta a sírt, majd vállára vette a kapát, az ásót, hazafelé indult, és hajnalt jelzett az első kakasszó, és tudta az engedelmes fiú, most már minden rendben van, nem jár nosferatu, mert a nap megégeti, miként a víz is megfojtja, de a tűz is felperzseli, a szentelt víz is elpusztítja.

Hagymás-szalonnás rántottával várta a gondoskodó szomszéd-asszony, és Tatár Sámuel rögtön tudta, több van itt, mint amit szem lát, fül hall, kéz érint, de nem kérdezett semmit, csak leült az asztalhoz, kezet sem mosott, mire a szomszédasszony szólt, „legalább a fokhagymákat vegye ki a zsebéből, tanító úr, mert szétnyomódtak valami

eséstől, ásó- vagy kapanyéllal is rávágthatott, néha rávág az ember dolgokra, nem is tudja, mikre, aztán bűzlik minden, mint most maga”, és Tatár Sámuel felállt, és a fürdőbe ment, hogy kibújjon ünneplőruhájából, ekkor vette észre, mennyire mély nyomott hagyott benne anyja halála, akkor is, ha tíz évig varrta, szabta, horgolta halotti lepelét, és a falnak dőlt, és úgy sírt, kiszakadt belőle harminc év elhallgatása, már szégyellte is magát önmaga előtt, mert mit neki az érzelmek, amikor nem segítenek iskolába, elnöki rendeletek végrehajtásában, a nosferatu lefejezésében, holott Tatár Sámuel nem tartozott az elvtársak közé, még ha piros könyvecskéje is volt a pártba lépésről, és nem elvből nem tartozott, hanem negyven hektár föld elvevése után, apja halála és a kivitelezhetetlenség okán hagyta hidegen a marxi életidegenség; és sírt és egyre zokogott és úgy mosta magát és sikálta vörösre majdnem véresre bőrét, és utána apja ruháiba öltözött, amit a szomszédasszony előre kikészített neki, és az ezüst kereszt kihullott kabátja zsebéből, amikor ünneplőruháját zsákba próbálta gyömöszölni, majd otthon megtisztítja a sárfoltoktól, az ő ruházatát ne tisztítsa senki, az ő szarát ne mossa senki, a gondolattól is elborzadt, valamikori felesége rendszeresen elborzadt, amikor férje minden vasárnap pontosan nyolc óraker nekiallt a lúgos mosásnak, „ne haragudj, ez az én dolgom”, tolt a volna félre hites férjét az asszony, de a hites férj egyetlen pillantással messze parancsolta a fürdőszobától, tehát kiesett az ezüst kereszt a zsebéből, talán tíz centi magas lehet, szép darab, még a nagyanyjái volt, rejtegették, ennyi maradjon a családi ékszerekből, ékszer a Központnak, szükség nekik, pápa-szentelte kereszt volt, kellett a nosferatu ellen, és ahogy a kezébe vette, bőrét menten égetni kezdte, és Tatár Sámuel tudta, baj van. Nagy baj.

Eldobta a keresztet, az ezüstös tompa pengéssel pattant a fürdő kövén, be a fával fűthető kazán alá.

Van ritka pillanat, amikor a halál felett érzett fájdalmat felül tudja írni az élet feletti döbbenet. Tatár Sámuel állt mezítláb a hideg kövön, még fülébe csengett a kereszt tompa csörrenése, és kezét nézte. Az égés nyoma pillanatok alatt eltűnt, a fájdalom úgyszintén. Tatár Sámuel a tükörhöz sietett, nem lett-e arca haloványabb a szokásosnál (tévhit, hogy nosferatu nem tükröződik), de mindent a legnagyobb rendben talált. Csak éppen az anyja halála feletti fájdalom tűnt tova, de ez elmondható volt minden érzelméről, kivéve a döbbenetet. Felöltözött,

nyakkendőjét gondosan megkötötte, úgy ült le az asztalhoz reggelizni. Bár a hagymás-szalonnás rántotta illata az isteneket is kísértésbe hozta volna, íze nem volt. Tatár Sámuel fintorgott. „Semmi íze ennek”, jegyezte meg hangosan, „rossz a tápszer ejsze”, tette hozzá magának és a szomszédasszonynak, aki kisietett a konyhából, rövidesen egy tyúkkal tért vissza, és ott nyomban az asztalon elvágta a nyakát, a kispriccelő vért pohárban fogta fel.

„Igyon”, nyújtotta a fiúnak, akit egykoron pelenkázott is, amikor a nagyságos asszony migrénnel, dorbézoló férjével, netán munkásokkal kínlódott. És Tatár Sámuel tudta, nincs más választása, és ivott. Enyhén vasas íze volt a vérnek, úgy siklott le a torkán, akár az olaj, mondhatni, természetesnek érezte. „No, most kóstolni!”, folytatta a szomszédasszony, „ugyan, egyszer már felmelegítettem, és annyit is ér a felmelegített étel, de tudja”, és a tanító belekóstolt a hagymás-szalonnás rántottába, és egyszerre a helyén volt a világ, és az utolsó morzsaig befalta az ételt, darab kenyérral ki is törölte tányérját.

„Nosferatu, mint az apád”, mondta a szomszédasszony, először tegezve a fiút, akinek pelenkáit mosta, és emlőjét is odakínálta egykoron, mert egyszerre szült a nagyságos asszonnyal, szintén fiút, akit pár évesen elvett tőle az állam, Isten sem tudja miért, talán a Géniusz vérért dúsították vele, talán külföldre adták, mint a szászokat, zsidókat, és Tatár Sámuel bölintott, mert a megcáfolhatatlannal mást nem lehet tenni, mint tudomásul venni. Esetleg cáfolni, de ekkora badarságot Tatár soha nem tenne.

„Mint az apád”, ismételte a szomszédasszony, aki a kettévágott kúria szomszédos szobáiban lakott, sikerült elintézni, hogy más család ne költözzön hozzájuk, ahogy azt szigorú, de korrumpálható rendeletekkel szabályozták, „ha éhen halni nem akarsz, tegyél vért az ételbe”, folytatta az asszony, „az sem baj, ha állott, kicsit bűdös is, csak vér legyen, és ne a tied, mert ha a tied, akkor szörnyethalsz”, és Tatár Sámuel ismét bölintott, és hátradőlt a széken. „Mint az apám?”, kérdezte, és az asszonyon volt a bölintás sora, „hát ezért dorbézolt annyit, rettegett enmagától, hogy szétterjed benne a kórság, állatnak vére nem lesz elegendő, embert fog enni, irtózott a haláltól, a háborúból is megszökött, pénzzel, a nagyanyád intézte, fiatalon jól tudta ő, kinek kell szeretője lenni, nagy társasági asszony volt, a titkos társaságoké, nézd, milyen szép”, vont elő húsos kebléről egy apró fémtokot, melyben még

apróbb fekete-fehér fénykép rejtőzött, s mutatta a tanítónak. „Hát Lilit is elbújhatna”, mondta Tatár Sámuel, inkább szórakozottan, mint lelkesen, mit foglalkozott ő a titkos társaságokkal, ostobaság az egész, azon a képen lehet akárki, nem látta ő soha a nagyanyját, távoli része volt egy olyan múltnak, mely nem fért bele elméjébe, melyről nem is akart tudni, és valljuk be, nem különösen kellemes megtudni, hogy titkos orgiák résztvevője volt az asszony, az óvilág vezérkarának szeretője.

„Vajákos volt”, fűzte tovább a szót a szomszédasszony, mert világosan kiolvasta a fiú mély tűzű szeméből azt a fajta nemtörődömséget, ami a világi okos emberek sajátossága, és ezért a megrontása lehet. „Persze”, hümmögte Tatár Sámuel.

„Mit kezdjek veled, fiam?!”, csattant fel a szomszédasszony, aki anyja helyett anyja volt. „Elvette az eszedet az aszfalt, a blokk, a város, megfeledektél a föld szagáról, apád, anyád örökségéről”, folytatta, de a fiút jobban érdekelte a gyomrában kényelmesen elhelyezkedő hagymás-szalonnás reggeli, mint az egész temetés, kihantolás, vérivás, vajákosság.

„Azt mondja, nosferatu vagyok”, nézett az asszony szemébe. „Hát erről mondjon valamit. Napfény nem árt”, toltá kezét az ablakon betűző sugarak özönébe, „de az ezüst megéget. Mi ez az egész ostobaság? Hozzáérhetett a kazánhoz a ruhám, hát felmelegedett a kereszt, megégetett. Arról meg nem tehetek, hogy tyúk vére kell a rántottához, annyira rosszul sikerült”, kacagott.

„Csak tégy egy pohár vizet éjszakára az asztalod bal sarkára, édes fiam, meglásd, az reggelre a jobb sarokba vándorol”, válaszolta a szomszédasszony, mire Tatár Sámuel megvonta vállát, nincs élő ember a környéken, aki erről a babonáról nem hallott volna, hozzátartozik a tükrök letakarásának szertartásához, negyven napig temetőbe nem járáshoz, és még sok mindenhez, például szakáll, haj, egyáltalán szörzet le nem nyírásához. A bozontos gyász tükör nélkül mégiscsak elviselhetőbb, kuncogott a tanító, de csak befelé, nehogy nevelőanyja paprikás hangulatát némi borssal is megszórja.

„Vajákos, nem nosferatu”, folytatta az asszony. „Bár kicsi a különbség a kettő között. Ha akarod, elapad a tehenek, kecskék teje, nem fogan az asszony, vihar jön vetésre, megrohad a termés, villám csap emberbe. Jó kedvedben felcsillan a nap, rossz kedvedben eső jön a határra. De

kicsi a különbség a kettő között. Vajákos, mint az anyád, ereje akkor szállt beléd, amikor a karó felemelt.”

Meghökkennt erre a tanító, kezébe eresztette fejét, úgy töprengett, mégsem nadragulya lehetett az emelkedés, hallott már tibeti szerzetesekről, akik az égbe emelkedtek meditáció közben, meg aztán az Úr gyermekétől sem volt idegen a fellegeken való repkedés, ám gyermekmesét csak akkor hisz el felnőttnél, ha már lágyul az agy és könnyen törnek a végtagok, esetleg szörnyű betegség telepedik az emberre, bizony utánamehetett a vénasszony, de mit is gondol itt összevissza, hitvány-ság az egész, még lekési a buszt. Felállt.

Nevelőanyja kezébe nyomta a fürdőből előhozott ezüst keresztet, mire Tatár Sámuel bizony felkiáltott. Nem is kiáltott, üvöltött, ahogy a torkán kifért. Úgy érezte, a feszület menten átég bőrén, húsán, csontján, hogy az asztalon koppanjon.

De bizonyosságnak ez sem volt elég. Hiszen a keresztet fel lehet melegíteni, fém az, nem fa, hordozza a forróságot magában, volt ideje, amíg beszélgettek a konyhában, ha ugyan beszélgetésnek lehet nevezni a szomszédasszonnyal váltott néhány szót, lásd, arra sem tudott egyenesen válaszolni, miért gyászoltatta magát az anyja tíz évig, amíg halotti leplét toldozta-foldozta, eh, a nagyságos asszony földet, vagyont gyászolt, sőt gyászoltatott, mindenre van magyarázat, ha kellően kérdez és keres az ember – és persze jótól keres, kérdez. Úgyhogy a fürdőbe sietett, igen, a kazán tűzforró volt, messziről érezte a meleget, kezét a hideg víz alá tartotta, s a fájdalom alig egy perc alatt semmivé foszlott. Majd vette a zsákot, amibe szennyes ruháját gyömöszölte, tartózkodóan elköszönt a vénasszonytól, és indult volna a buszra, amikor az csak úgy odavetette: „Meglásd, édes fiam, nem lesz itt nyugalom, amíg a negyven hektár birtokodba nem kerül, vagy asszonyt fel nem csinálsz, hogy az ivadékod tovább vigye a vajákosságot.” Nagyot rántott a tanító a vállán, a föld visszakapását legalább annyira lehetetlennek tartotta, mint a nemi életet, annak gyümölcsét. Azzal a megjegyzéssel, hogy a ház papírjait, az örökséget majd intézik, éppen legyen elérhető a polgármester és a kollektív elnöke, indult a buszra.

Mindezek ellenére oldalát rágta-fúrta a kereszt-nadragulya-karó-lebegés, a koporsófedél lángra kapásának kérdése, úgyhogy mintegy véletlenül éjszakára a katedráján felejtett egy pohár vizet, melyet másnap

reggel sikerrel lökött fel, egyrészt mert meg is feledkezett róla, másrészt mert a bal sarokból a jobb sarokba vándorolt.

Tatár Sámuel meghökkenett. Kezére nézett, mintha annak káros mozdulatát hibáztatta volna, de valójában égési nyomokat keresett. Hiába. Mire Csenge visszaért a pohár vízzel, melyet gondosan elhelyezett a katedrán, tudta, haza kell mennie, különben menten az eszét veszti. Fogta a kabátját, a szótlán, döbbent osztály előtt komótosan felöltözött – avatott szem azonnal észreveszi a pontos mozdulatok mögötti már-már pattanó feszültséget. „Küldöm az ügyeletest”, szól a nebulóknak, akik egyszerre ugrottak vigyázzba, ahogy kiment az ajtón.

Otthon több nyugtatót is bevett.

Estefelé gépiesen krumplit tisztított a vacsorához, amikor megszólalt a ritkán csörrenő a telefon.

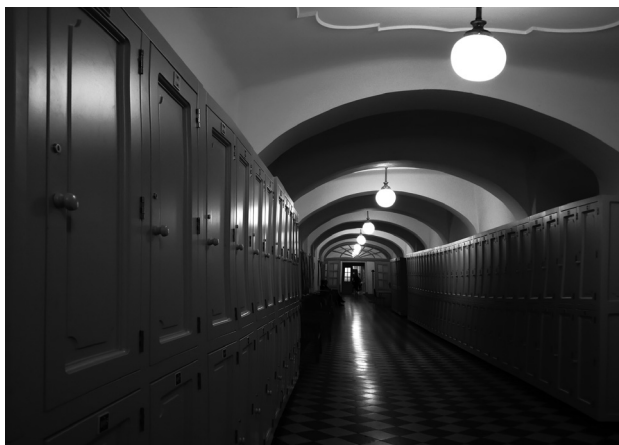
„Halló”, szól bele halkán.

„Te vagy az, Samu?”, kérdezte egy ismerős hang.

Hamar rájött, a falubéli komisszár keresi.

„Miben lehetek szolgálatodra?”, kérdezte.

„Szolgálatomra?!”, ordított az. „Teszed fel magad az első buszra, jössz haza gyorsan! A kurva anyád halotti lepelben a telehold előtt lebeg, puskával sem tudjuk leszedni. Egyre a negyven hektár földjét és a fiát követeli.”

Budapest, Szent Imre Gimnázium